

Полтавський державний аграрний університет
Факультет обліку та фінансів

**Кафедра фінансів, економічних
досліджень і туризму**

РЕЗУЛЬТАТИ

опитування стейкхолдерів

освітньо-професійної програми «Туризм»

першого (бакалаврського) рівня освіти

Полтавського державного аграрного університету

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету, відповідальна за підготовку бакалаврів за освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня освіти «Туризм», з 2022 року проводить щосеместрове опитування здобувачів вищої освіти щодо якості надання освітніх послуг за ОПП. Однак, результати здобуття освіти повинні також враховувати очікування зовнішніх стейкхолдерів – роботодавців і замовників освітніх послуг щодо підготовки майбутніх випускників.

З метою дослідження очікувань роботодавців стосовно результатів навчання, компетенцій випускників у грудні 2025 року відділом практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ПДАУ було проведене анкетування роботодавців щодо співпраці у здійсненні практичної підготовки та працевлаштування. Опитування проводилося онлайн з використанням шаблонів Google Forms. Підсумки опитування наведені на сайті ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/18394/pidsumkyanketuvannyarobotodavciyprovedenouveresni-grudni2025r.pdf>

Опитування не було анонімним – респонденти зазначали свої контактні дані, а також інформацію щодо посади, назви підприємства/установи/організації, сфери її діяльності та місця розташування. Із загальної кількості опитаних 11

респондентів зазначили, що зацікавлені взяти на практику чи роботу здобувачів вищої освіти спеціальності Туризм / Туризм і рекреація / Туризм та рекреація.

Стейголдери ОПП «Туризм» працюють у сфері освіти, культури і туризму, і є представниками наступних сфер:

- місцевого органу державної виконавчої влади (Департамент культури і туризму Полтавської ОВА) – 1;
- туристичних агенцій – 3;
- музейних закладів – 3;
- закладу національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді – 2;
- інших сфер – 2.

Така диверсифікація вибірки опитаних дозволяє стверджувати, що результати анкетування відображають консолідовану позицію як державного, так і приватного секторів щодо необхідності та якості підготовки бакалаврів з туризму в ПДАУ.

Віповіді на питання «Чи працюють (працювали) у Вашій організації наші студенти/випускники?» для ОПП «Туризм» стосувалася лише здобувачів вищої освіти у зв'язку з відсутністю випускників на момент опитування (рис. 1).

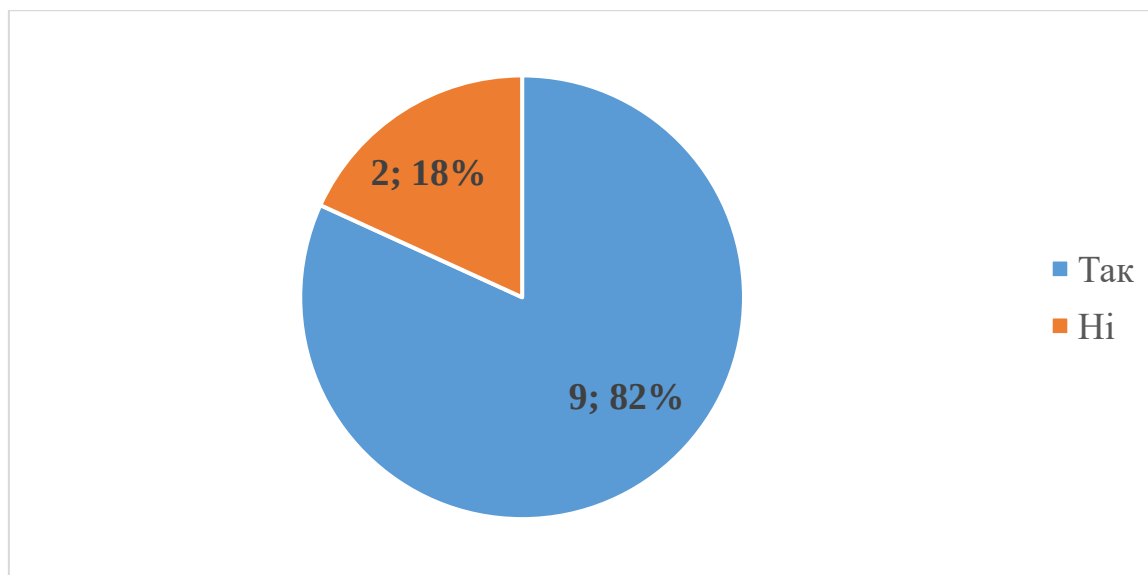

Рис. 1. Розподіл відповідей щодо наявності досвіду практичної взаємодії із здобувачами вищої освіти ОПП «Туризм» ПДАУ

Отже, оцінювання респондентами якості підготовки бакалаврів з туризму/туризму і рекреації відбулося через досвід практичної взаємодії: 82,0 %

опитаних вже мають досвід співпраці зі здобувачами вищої освіти ОПП «Туризм» (працевлаштування або проходження практики).

Рівень зацікавленості роботодавців у прийомі на роботу випускників ОПП «Туризм» ПДАУ є доволі високим: 63,4 % респондентів висловили максимальну зацікавленість, ще 18,2 % оцінили її на «4». Високий рівень зацікавленості (бали 5 та 4) висловили 81,6% опитаних (рис. 2).

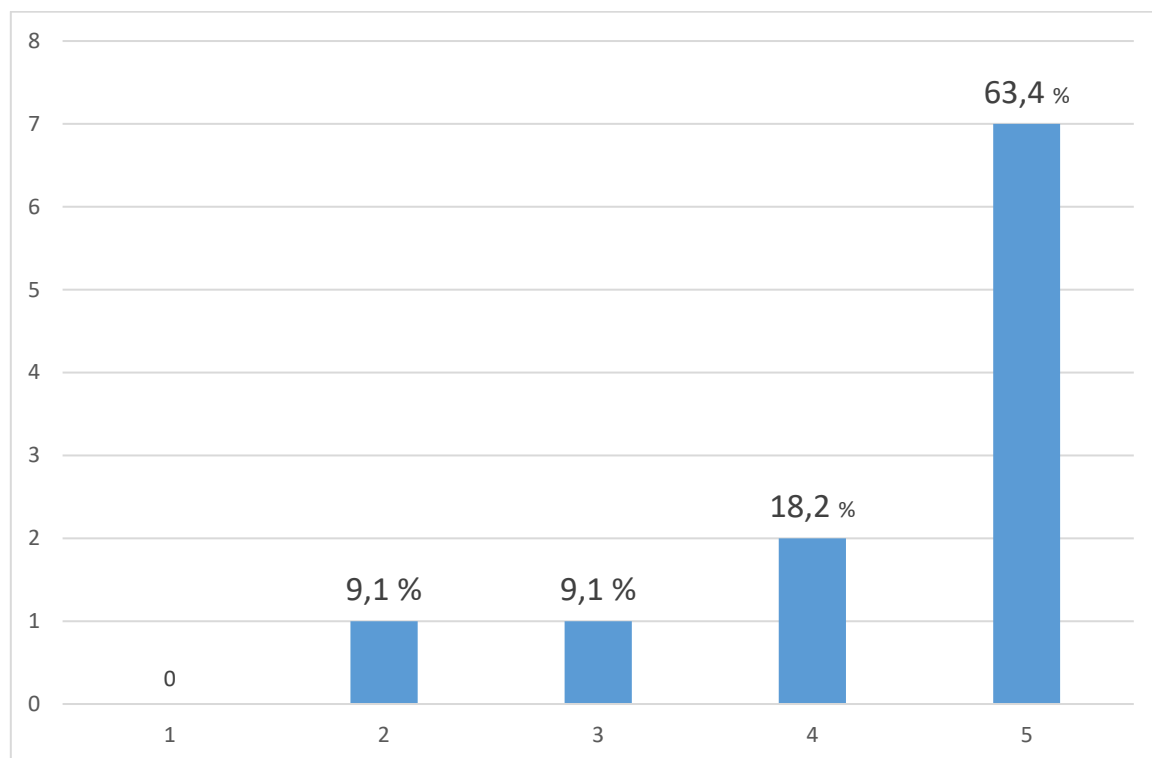

Рис. 2. Розподіл відповідей стейкхолдерів на питання щодо зацікавленості в прийомі на роботу випускників ПДАУ ОПП Туризм

Лише 2 особи (18,2 %) поставили середній та низький бал, що може бути пов'язано зі специфікою діяльності (наприклад, вузькопрофільні підприємства) та безпосередньо не залежить від якості підготовки фахівців за ОПП «Туризм». На питання «Який формат зайнятості Ви пропонуєте студентам/випускникам?» можна було обрати кілька із запропонованих варіантів відповіді або надати власну, результати узагальнені у табл. 1.

Таблиця 1

Форми зайнятості, які пропонуються здобувачам вищої освіти

ОПП «Туризм» ПДАУ стейкхолдерами

Форми співпраці стейкхолдерів із ПДАУ	Отримані відповіді	
	Кількість відповідей	% респондентів, які зазначили відповіді
Повна зайнятість	8	72,7
Часткова зайнятість	6	54,5
Стажування	5	45,5
Дистанційна робота	1	9,1

Стейкхолдери пропонують здобувачам вищої освіти різноманітні форми зайнятості, найпопулярнішою з яких є повна зайнятість, її пропонують майже дві третини респондентів, також приблизно половина з них пропонують часткову зайнятість або стажування.

На питання «На Вашу думку, які з наведених нижче аспектів найбільше впливають на успішність та ефективність професійної діяльності спеціаліста?» респондент міг обрати кілька компетентностей із запропонованих або зазначити власну відповідь. Узагальнення думок стейкхолдерів щодо найважливіших компетентностей фахівців у сфері туризму наведені у табл. 2.

Таблиця 2

Результати опитування щодо чинників успішності та ефективності професійної діяльності спеціаліста ОПП «Туризм»

Компетентність	Отримані відповіді	
	Кількість відповідей	% респондентів, які зазначили відповіді
Вміння працювати в команді, взаємодіяти з колегами	11	100,0
Здатність швидко й ефективно навчатися новому	10	90,9
Здатність логічно мислити, робити обґрунтовані висновки та чітко формулювати власну думку	7	63,6
Розвинене стратегічне мислення	6	54,5
Глибина професійних знань і навичок	5	45,5
Рівень загальної теоретичної підготовки	4	36,4
Креативність	1	9,1

Абсолютним пріоритетом для опитаних є вміння працювати в команді та взаємодіяти з колегами (100 %). Такий результат свідчить про чітке усвідомлення ролі міжособистісної взаємодії, комунікації та кооперації як базових умов ефективної професійної діяльності.

Майже одностайно респонденти також наголошують на здатності швидко й ефективно навчатися новому (91 %). Це вказує на високу цінність адаптивності,

готовності до змін і безперервного професійного розвитку в умовах динамічного ринку праці.

Понад половина респондентів відзначили здатність логічно мислити та аргументовано формулювати власну думку (64 %) та розвинене стратегічне мислення (55 %). Це свідчить про запит на фахівців, здатних не лише виконувати поставлені завдання, а й аналізувати ситуації, прогнозувати наслідки рішень і мислити системно.

Глибину професійних знань і навичок (45 %) та рівень загальної теоретичної підготовки (36 %) респонденти розглядають як необхідну основу, однак не як єдиний визначальний чинник професійної успішності, надаючи перевагу універсальним і гнучким компетентностям. Креативність була зазначена лише одним респондентом, що вказує на її сприйняття як додаткової, а не ключової компетентності в межах даного опитування.

Результати опитування демонструють орієнтацію стейкхолдерів на соціальні та адаптивні компетентності. Командна взаємодія та здатність до навчання розглядаються як універсальні й критично важливі якості сучасного фахівця.

Відповіді стейкхолдерів щодо реалізації основних форм співпраці з ПДАУ, наведені у табл. 3, дозволяють оцінити рівень їхнього фактичного впровадження, а також наявний і потенційний запит на подальший розвиток співробітництва.

Таблиця 3

Результати опитування стейкгодерів щодо реалізації форм співпраці з ПДАУ

Компетентність	Отримані відповіді	
	Кількість відповідей	% респондентів, які зазначили відповіді
. Організація практики здобувачів вищої освіти на базі підприємства		
Використовується	8	72,7
Не використовується, але є потреба	1	9,1
Не використовується та немає потреби	2	18,2
Проведення занять практикуючими фахівцями підприємства в ПДАУ		
Використовується	5	45,5
Не використовується, але є потреба	2	18,2
Не використовується та немає потреби	4	36,4
Презентація компанії для здобувачів вищої освіти ПДАУ		
Використовується	8	72,7
Не використовується, але є потреба	2	18,2
Не використовується та немає потреби	1	9,1
Працевлаштування студентів / випускників ПДАУ на вакантні посади		

Компетентність	Отримані відповіді	
	Кількість відповідей	% респондентів, які зазначили відповіді
Використовується	6	54,5
Не використовується, але є потреба	5	45,5
Не використовується та немає потреби	0	0,0

Найбільш поширеною формою співпраці є організація практики здобувачів вищої освіти на базі підприємства/установи/організації, яка реалізується у 72,7 % опитаних суб'єктах господарювання. Це свідчить про поширену практику залучення здобувачів вищої освіти до професійного середовища та визнання практичної підготовки як важливої складової формування фахових компетентностей. Водночас 18,2 % респондентів зазначили, що така форма співпраці не використовується і не розглядається як необхідна, що може бути пов'язано зі специфікою діяльності окремих суб'єктів господарювання в або обмеженими можливостями для прийому практикантів. Лише 9,1 % опитаних вказали на наявність потреби в організації практики за умови її відсутності, що свідчить про відносно низький рівень нереалізованого попиту в цьому напрямі.

Менш поширеною формою взаємодії є проведення занять практикуючими фахівцями підприємств у ПДАУ. Вона реалізується у 45,5 % випадків, що вказує на наявність досвіду залучення роботодавців до освітнього процесу. Водночас 18,2 % респондентів відзначили наявність потреби в такій формі співпраці за її відсутності, що свідчить про потенціал для її подальшого розвитку. Значна частка опитаних (36,4 %) зазначили, що проведення занять фахівцями підприємств не використовується і не є актуальним, що може пояснюватися галузевими, кадровими або організаційними обмеженнями.

Досить високий рівень реалізації зафіксовано щодо презентації компаній для здобувачів вищої освіти ПДАУ: цю форму співпраці використовують 72,7 % респондентів. Такий показник свідчить про зацікавленість суб'єктів господарювання у презентації власного бренду роботодавця, інформуванні здобувачів про напрями діяльності та можливості професійної реалізації. Водночас 18,2 % опитаних зазначили, що ця форма співпраці наразі не використовується, але

є потреба в її запровадженні, що вказує на наявний резерв. Лише 9,1 % респондентів не вбачають доцільності у використанні такого формату.

Особливої уваги заслуговує показник щодо працевлаштування здобувачів вищої освіти і випускників ПДАУ на вакантні посади. Понад половина опитаних (54,5 %) уже реалізують цю форму співпраці, що свідчить про реальну інтеграцію випускників у ринок праці та довіру роботодавців до якості підготовки фахівців. Водночас майже половина респондентів (45,5 %) зазначили, що працевлаштування не здійснюється, але існує відповідна потреба. Відсутність відповідей у категорії «не використовується та немає потреби» підкреслює високий потенціал розвитку цієї форми співпраці та її стратегічну значущість для подальшого зміцнення партнерських відносин між університетом і стейкхолдерами.

Отже, співпраця ПДАУ зі стейкхолдерами має достатньо розвинений практикоорієнтований характер, особливо щодо організації практики, презентацій компаній та працевлаштування випускників. Водночас такі напрями співробітництва як залучення практикуючих фахівців до освітнього процесу, потребують подальшого системного розвитку з урахуванням запитів роботодавців і можливостей закладу вищої освіти.

На питання «Які аспекти співпраці з ПДАУ, на Вашу думку, потребують удосконалення?» респонденти дали достатньо узгоджені відповіді (табл. 4).

Таблиця 4

Результати опитування стейкгодерів щодо подальшого удосконалення співпраці з ПДАУ

Компетентність	Отримані відповіді	
	Кількість відповідей	% респондентів, які зазначили відповіді
Мотивація студентів до активної участі в спільних проєктах	6	54,5
Відповідність освітніх програм реальним потребам бізнесу	5	45,5
Комунікація з адміністрацією, викладачами, студентами чи випускниками	2	18,2
Рівень залученості працівників підприємства до освітнього процесу	1	9,1

Домінантним аспектом, що, на думку стейкгодерів, потребує удосконалення, є мотивація студентів до активної участі в спільних проєктах (54,5 %). Це свідчить

про те, що роботодавці вбачають проблему не стільки в наявності форм співпраці, скільки в рівні зацікавленості та залученості здобувачів вищої освіти до практичної взаємодії з підприємствами. Це спрямовує на розвиток механізмів заохочення здобувачів вищої освіти, посилення практикоорієнтованої складової навчання та чіткішого зв'язку між участю в проєктах і професійними перспективами.

Другим за значущістю напрямом удосконалення є відповідність освітніх програм реальним потребам бізнесу (45,5 %). Майже половина опитаних акцентує увагу на необхідності актуалізації змісту освітніх програм з урахуванням сучасних вимог ринку праці, галузевих тенденцій і практичних запитів роботодавців. Це підкреслює важливість системного залучення стейкхолдерів до перегляду та оновлення освітніх програм.

Порівняно менша частка респондентів вказала на проблеми комунікації з адміністрацією, викладачами, студентами чи випускниками (18,2 %), що вказує на наявність окремих організаційних або інформаційних бар'єрів, які можуть ускладнювати ефективну взаємодію між університетом і роботодавцями.

Найменш згадуваним аспектом є рівень залученості працівників підприємств до освітнього процесу – одна відповідь (9,1 %). Отже, для більшості респондентів даний напрям або не є критичним, або розглядається як похідний від інших чинників, зокрема мотивації студентів та актуальності освітніх програм. Один респондент зазначив відсутність досвіду співпраці з ПДАУ, що вказує на наявність потенційного резерву для розширення кола партнерів і активізації комунікації з тими стейкхолдерами, які ще не залучені до спільної діяльності.

Результати анкетування підтверджують високий рівень затребуваності випускників ПДАУ та ефективність практикоорієнтованого підходу кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму. Опитування охопило широке коло стейкхолдерів, причому 82,0 % респондентів уже мають досвід взаємодії зі здобувачами вищої освіти програми. Рівень зацікавленості у працевлаштуванні майбутніх фахівців є високим і становить 81,6 %, а найпопулярнішою формою зайнятості є повна завантаженість (72,7 %). Пріоритетними компетенціями роботодавці визначили вміння працювати в команді (100 %) та здатність до

швидкого навчання (90,9 %), що свідчить про запит на адаптивних фахівців із розвиненими «м'якими» навичками. Найбільш успішно реалізуються такі форми співпраці, як організація практики та презентації компаній (по 72,7 %), проте існує значний потенціал для розширення безпосереднього працевлаштування. Ключовими напрямками для подальшого вдосконалення ОПП є підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до участі у спільних проєктах та систематична актуалізація змісту програми відповідно до потреб бізнесу. Саме ці аспекти формують основу для поглиблення практикоорієнтованої взаємодії та підвищення ефективності партнерства між університетом і стейкхолдерами.

Загалом, сформована система взаємодії зі стейкхолдерами забезпечує належну якість підготовки бакалаврів та їх успішну інтеграцію у ринок праці.

Результати анкетування узагальнили:

Тютюнник Юрій, гарант ОПП «Туризм» першого (бакалаврського) рівня, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму;

Єгорова Олена, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму.